

NYHETER OM EU

NYHETSREVISORER FOLKFRÖRELSEN I TILLEU NR 5 FEBRUAR 2001

Sverige klart för inträde i det operativa Schengensamarbetet

"Sverige vill inte vara med och bygga en ointaglig Fästning Europa. Vi vill skapa öppenhet." Det uttalade "migrationsminister" Maj-Inger Klingvall inför det svenska ordförandeskapet i EU. Självfallet är det lätt att instämma i Klingvalls uttalande, men det saknar tyvärr trovärdighet. Problemet är att utvecklingen går i precis motsatt riktning – utan att Sverige hittills har inlagt något veto. Istället deltar även vårt land i murbyggandet, inte minst genom de senaste årens Schengen-anpassning. Om några månader blir Sverige medlem i Schengensamarbetet också i praktiken. Redan för flera år sedan skrevs Schengenavtalet under, men först nu är de praktiska förberedelserna klara och den 1 december godkändes de av EU:s justitie- och inrikesministrar. Schengensamarbetet innebär en gemensam yttre gräns och fri rörlighet – utan gränskontroller – för personer innanför gränsen. Den 25 mars häver Sverige och de övriga nordiska länderna sina gränskontroller gentemot de andra Schengenstaterna, och då kommer alla EU-länder utom Storbritannien och Irland att ingå i samarbetet. Norge och Island deltar genom ett samarbetsavtal. Sverige fick klartecken från EU:s minister-råd trots att Sverige inte straffar flygbolag och andra transportföretag som transporterar människor från "tredje land" till Sverige med ogiltiga resehandlingar eller visum. Villkoret blev att Sverige ser över lagstiftningen om transportörers ansvar så att en lagändring kan ske sommaren 2002.

Det var det franska ordförandeskapets avsikt att få igenom ett harmoniserat transportöransvar, det vill säga böter på lägst 42.000 kronor per "tredjelands-medborgare", personer som inte är medborgare i något EU-land. Sverige har länge varit ensamt om att avfärda förslaget.

En anledning är att personalen på transportbolagen inte anses ha kompetens att avgöra om människor har flyktingskäl eller inte. FN:s flyktingkommissariat,

UNHCR, har påpekat att sanktioner mot transportörer aldrig får begränsa människors rätt att söka asyl.

Eftersom Sverige stod i vägen för ett enhälligt beslut i frågan, hängde Sveriges inträde i Schengensamarbetet på ett löfte om lagändring.

Enligt den svenska utlänningslagen är en transportör som haft med sig en utlänning utan tillstånd eller visum, skyldig att svara för utlänningens återresa. Nu får den sittande Anhörigutredningen ett tilläggsdirektiv att föreslå ny lagstiftning om transportörers ökade ansvar.

Inom ramen för Schengenavtalet ingår också ett rättsligt och polisiärt samarbete samt ett datoriserat informationsutbyte. Vid årsskiftet började svenska myndigheter att mata in uppgifter i Schengenländernas gemensamma datasystem SIS. Där finns bland annat en gemensam spärllista över

utlänningar som inte är välkomna i Schengenländerna.

Det handlar inte bara om dem som dömts för brott i svensk domstol och utvisats.

Även personer som avisats eller utvisats efter beslut av Migrationsverket får rutinemässigt återreseförbud på minst två år. I Schengens Information System (SIS) registreras personer som ska övervakas, är efterlysta, eller ska vägras inresa vid Schengenområdets yttre gränser.

Schengenländernas spärllista över personer som ska nekas inresa innehöll 1999 över 700.000 namn. Bland dem fanns också personer som något Schengenland misstänker har begått brott eller ska göra det.

Många asylsökande i Sverige riskerar att hamna på Schengenländernas spärllista. De kommer under lång tid vägras resa i övriga EU.

Lars-Erik Håkansson



Fler visumkrav efter Schengeninträde

Sveriges inträde i Schengensamarbetet den 25 mars leder till krav på visum till flera länder som nu är visumfria för svenskar. Några av länderna är Bahamas, Barbados, Namibia och Seychellerna. Som svensk måste man i dag ha visum för inresa i 11 länder. Från 25 mars blir 130 länder viseringspliktiga, enligt en lista som sammanställts på utrikesdepartementet.

Nytt ID-kort kan ersätta pass

Ett nytt svenskt ID-kort kan ersätta passet vid resor i EU nästa år. Kortet kan även komma att behövas för resor i det passfria Norden, när Sverige och övriga Norden går med i EU:s passunion, det så kallade Schengensamarbetet, den 25 mars. Den bedömningen gör rikspolisstyrelsen, RPS, som nu är klar med sin snabbutredning om ett nationellt ID-kort.

Spanien kastar ut illegala invandrare

En ny hårdare lag mot illegala invandrare trädde i kraft i Spanien 23 januari. 30.000 människor väntas nu kastas ut ur landet. Den spanska regeringen hävdar att den nya lagen är en anpassning till EU:s regler. Lagen innebär att invandrare utan rätta dokument omedelbart ska utvisas. Dessutom fråntas gästarbetare sin strejkrätt.

Blair kräver hårdare tag mot människosmuggling

Sverige bör arbeta för hårdare tag mot människosmugglare i EU. Det anser Storbritanniens premiärminister Tony Blair i ett brev till statsminister Göran Persson. Göran Persson svarar i ett brev från 19 januari att snabba åtgärder och samordning behövs och tillägger att Storbritanniens kommande förslag ska studeras med "stort intresse".

Danska speciallagar för att isolera asylsökande

Danmarks inrikesminister, socialdemokraten Karen Jespersen, väckte uppmärksamhet när hon förra året talade om att isolera asylsökande "på en öde ö". Kriminella asylsökande har redan samlats i ett läger. De får röra sig fritt och hålls inte inlåsta, men det finns polis på plats i anläggningen. Nu vill Jespersen gå ett steg längre. Till sommaren kommer en ny dansk lag som gör det möjligt att frihets-

Nicefördraget var bara nästan färdigt

Strax efter klockan fyra på morgonen den 11 december kom EU:s stats- och regeringschefer överens om ett nytt fördrag. Trötta men lättade bröt de upp från konferenspalatset och det franska ordförandeskapet kallade till presskonferens. Men hoppas! Det visade sig att Nicefördraget innehöll några fatala oklarheter och räknepel. Ett exempel var hur stor andel det ska krävas för ett beslut med kvalificerad majoritet i ministerrådet. Under förhandlingarna nämndes både 71,26 procent och 73,4 procent av rösterna i rådet. Ett annat exempel gäller antalet platser i parlamentet. I en text som diskuterades under den sista natten var fördelningen 728 platser. Därefter fick Portugal och Grekland två platser var, vilket ger den fördelning som nu regleras i fördragstexten – 732. EU-regeringarnas ambassadörer för-

sökte veckorna efter Nicemötet enas om en ny, gemensam tolkning av vad deras chefer egentligen kommit överens om under nattmanglingen. Flera länder anmälde då reservationer mot Frankrikes tolkning, däribland Finland. Den finska regeringen förklarade senare att man godtar förslaget men begärde samtidigt att både frågan om begränsningen av vetorätten och balansen mellan stora och små länder ska diskuteras på nytt i den regeringskonferens som öppnas 2004. Vid det första utrikesministermötet under svensk ledning den 22 januari i Bryssel beslutades att Nicefördraget ska under-tecknas i Nice den 26 februari sedan den slutliga fördragstexten godkänts. Därefter krävs att varje medlemsland ratificerar Nicefördraget genom beslut i sina nationella parlament. Fördraget väntas träda i kraft den 1 januari 2003.

beröva asylsökande när de grips för brott även om dessa brott är så lindriga att det inte medför fängelse för danskar. Hon vill också kunna isolera dem som hotar andra asylsökande eller personalen i flyktingmottagningarna. Polisen ska också få möjlighet att genomsöka paket som sänds utomland av asylsökande.

Skärpt övervakning av sjögränserna

Polissamarbetet mellan EU-länderna ska förstärkas för att övervaka de yttre gränserna, framför allt sjögränserna. Bakgrunden är att Spanien och Italien är rädda för en ökad illegal invandring. Ministerrådet ska nu ta initiativ för att öka det samarbetet och om det behövs också involvera kandidatländerna.

Belgien legaliserar haschrökning

Den belgiska regeringen har beslutat att göra cannabis – och produkter därav som hasch och marijuana – lagligt, i mindre mängder och för vuxna. Regeringen har brett stöd i det belgiska parlamentet för sitt lagförslag, även bland socialisterna. Belgien blir först bland EU-länderna att legalisera haschrökning för vuxna. Däremot ser även Danmark, Holland, Portugal och Tyskland mellan fingrarna med det brottet. När Sverige går med i det operativa Schengensamarbetet i mars förlorar 95

passkontrollanter i Skåne sina jobb. I dag jobbar 119 personer vid gränskontrollerna.

Samarbete gällande utvisningar

EU:s justitie- och inrikesministrar nådde i början av december en politisk överenskommelse om att medlemsländerna ska erkänna varandras beslut om avvisning och utvisning av personer som är medborgare i ett "tredjeland", dvs. alla länder utanför EU. Beslutet innebär att ett medlemsland ska – men är inte tvunget – verkställa ett annat EU-lands utvisningsbeslut. Idag gäller inte utländska av- och utvisningsbeslut i Sverige och kan inte verkställas av svenska myndigheter.

Många offer för tysk flyktingpolitik

I slutet av januari publicerade Antirasistisken Initiative Berlin sin årliga statistik över den tyska flyktingpolitikens offer. Sedan 1993 har 239 människor fått sätta livet till, varav 199 omkommit antingen på väg mot eller när de korsade den tyska gränsen. Fem har dött som ett resultat av avvisningspersonalens våld, 13 har mördats efter ankomsten till hemlandet – och ytterligare 46 saknas spårlost efter hemkomsten. 92 har tagit sina egna liv i rädsla för avvisningen. 54 har dött i bränder på avvisningshäkten, tio genom polisvåld och lika många genom rasisters våld.